

världen & vi

EN TIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NUMMER 1, APRIL 2014

Tema: Arbete – men hur?

”Nu jobbar jag!”

**Sfi-elever berättar om vägen till arbete
– genom praktik**

**Han arbetade
7 dagar i veckan,
13 timmar om dagen,
för en liten veckopeng
Om slavarbete i Sverige idag**

**Du har rättigheter på jobbet
Fackförbundet förklarar**

Arbete med rätt och respekt

Jag har arbetat som sfi-lärare i 10 år - och nu har för första gången många elever i min klass ett jobb. Det gör mig glad! Det är svårt ibland att arbeta och läsa sfi samtidigt, men elever som arbetar vet hur viktigt det är att träna svenska. Så det går ofta bra. De vill lära sig!

Jag hoppas och tror att chefer och företagare i Sverige börjar förstå att det inte är farligt att ge jobb till personer som inte har CV från Sverige och inte kan perfekt svenska. De börjar förstå att det är tvärtom: att många språk och olika erfarenheter ofta är bra för en arbetsplats.

På företag som Volvo och Sandvik är det toppen om ingenjörer och säljare kan kinesiska och har erfarenhet av kinesisk kultur.

I vården av gamla och sjuka behöver man personal som kan persiska, somaliska och vietnamesiska, till exempel, så att de gamla kan tala sitt modersmål.

Och många kommer hit idag med

arbetstillstånd och ett avtal för arbete klart.

Men i Sverige har de som arbetar rättigheter som inte finns i alla länder. I mer än 150 år har arbetstagare och arbetsgivare diskuterat regler och skydd på arbetsplatserna.

Det är viktigt att alla som är nya i Sverige får lära sig att det finns lagar och regler som hjälper den som arbetar. Att alla har rätt till semester. Att du inte ska skada dig på jobbet. Att det finns regler för hur många timmar du ska jobba utan rast.

”Jobbet dödade mig i 8 år”, sa en man till mig. Han hade arbetat år efter år nästan utan lön och ledighet för att få stanna i Sverige.

Både chefer och anställda måste respektera lagar i arbetslivet.

Jenny Hostetter, redaktör
jenny.hostetter@abf.se

En resa till förståelse

När jag var tio år gjorde jag en resa. En resa från mitt hemland Sverige till min pappas ursprungsland Pakistan. Det var en resa med flygplan från ett land till ett annat. Men det var också en inre resa.

Att byta land är alltid svårt. På många sätt. En sak som var svår var språket. Jag träffade mina pakistanska släktingar, men jag kunde varken tala urdu eller engelska. Jag kände mig instängd i mig själv.

Jag började skolan i Pakistan. Sakta, sakta började jag lära mig. En del av de andra barnen förstod inte att jag hade ett annat språk. De trodde jag var dum. Två barn kom och frågade mig vad klockan var. Jag förstod frågan men kunde inte svara. Då sa en av dem: ”Dumt att köpa en klocka till henne när hon inte förstår vad den ska användas till”. Jag förstod vad de sa och blev ledsen.

18 månader senare åkte jag hem, med en ny erfarenhet – att leva i ett land utan att kunna göra sig förstådd.

När jag nu jobbar som lärare i sfi tänker jag ofta på den erfarenheten. Jag kan se frustrationen när en del av er inte hittar ord att uttrycka er med. Och jag kan känna med er. För jag har också varit där.

Text: Hanna Hägerland, lärare sfi

REDAKTION Världen&vi 2014:

Jenny Hostetter, chefredaktör

jenny.hostetter@abf.se

Fredrik Harstad, redaktör

fredrik.harstad@abf.se

Murat Altunöz, journalist/fotograf, sfi Odin

murataltunoz1@hotmail.com

Hanna Johansson, skribent, sfi Odin

Ramita Buarawong, skribent, sfi Odin

Shqipe Sahini, skribent, sfi Odin

Turgay Süral, skribent sfi Odin

Hawraa Salhab, fotograf, sfi Angered

Samra Mešinović, formgivning

samra.mesinovic@abf.se

ÖVRIGA MEDARBETARE, nr 4:

Hanna Hägerland, lärare sfi

Peter Bäckman, coach

Abdulkader Ali Gaal, sfi Angered

Salado Nuur Diriye, sfi Angered

Salema Adem Ahmed, sfi Angered

Shadia Aziz, sfi Angered

Jiumei Zhao, sfi Angered

Tiebe Ghebream, sfi Angered

Thi Thu Hien nguyen, sfi Angered

Saman Darwish, sfi Angered

”Roz”, f d sfi-elev Angered

Everladie Baguio, sfi Odin

Evelyn Khoshaba, sfi Jönköping

Liming Pan, sfi Industri

Marlene Ilia, sfi Jönköping

Ahmed Ali Hassan, sfi Jönköping

Abdulhamid, sfi Jönköping

Christiné Batsago, sfi Odin

Nassrin Mirzaei, sfi Angered

samt skribenter på debattsidan

TRYCK:

InPrint, Maskavas 250, Riga,

LV 1063, Latvia

OMSLAG:

© christian42 - Fotolia.com

ISSN: 2001-5585

UTGIVARE:

ABF Vux

ADRESS:

Världen&vi

att Jenny Hostetter

ABF Vux

Odinsgatan 17

411 03 Göteborg

Vem vill chefen ha?

Hur väljer företagen vem som får jobb och inte?

Världen&vi frågar två chefer hur de väljer sina anställda.

Jag går till ett hotell som heter Clarion Collection Hotel Odin. Det ligger på Odinsgatan bredvid Odinskolan i Göteborg.

Jag är intresserad av hur chefen gör för att välja vilka som får jobb. Vilken typ av personal behövs på arbetsmarknaden?

Hotellet ligger i en stor byggnad. Inne finns ett gym på första våningen och på andra våningen ligger hotellet.

Ulrika Bernhard är chef på hotellet, och hon berättar lite om sitt jobb där. Hon jobbar med två avdelningar – avdelningen för städning och avdelningen för reception och bokning.

– Vad jag gör när jag ska anställa folk?

Ulrika tänker i flera sekunder hur hon ska svara. Och hon börjar skratta lite och säger:

– Då lägger vi ju en annons på hemsidan och på arbetsförmedlingen. Men oftast så försöker vi att rekrytera folk från utbildningen och det är först och främst efter gymnasium eller kurser i yrkessvenska.

Ulrika berättar att om man vill få ett jobb så måste man kunna förstå bra svenska och uttrycka sig utan tolk på ganska bra svenska.

– Om jag har ett möte på avdelningen så måste alla

kunna förstå vad som sägs, och de måste kunna säga vad de vill.

Jag ställer en fråga till Ulrika om invandrare: Hjälper det mig om jag kan andra språk? Hon svarar:

– Om man är från annat land så hjälper det inte att man pratar till exempel arabiska, kurdiska eller kinesiska. Det viktigaste är att kunna bra svenska och engelska.

När man kommer till Sverige för att söka jobb måste man kunna bra svenska säger Ulrika och blir sträng:

– Det är inte lätt för invandrare att få ett bra, vitt jobb om man inte kan bra svenska.

Jag frågar om det är lätt eller svårt att få ett vitt, bra jobb för kvinnor som är muslimer och klär på sig slöja.

– Om en kvinna är muslim och hon vill jobba måste hon följa regler. Till exempel kan hon inte klä sig som muslim på arbetsplatsen, med slöja, säger Ulrika Bernhard.

– Vi har en speciell uniform för personalen. Det är svårt för muslimer att få jobb. Oftast får en kvinna som är muslim inte jobb.

Text och foto: Hanna Johansson, sfi Odin

“Du måste klara att komma i tid!”

Christopher Holmqvist är lagerchef på ett företag inom post och transport. Han tar emot praktikanter från sfi ibland och de kan få jobb. Men alla får inte chansen.

– Det är viktigt när man praktiserar hos oss att man är lyhörd, intresserad och vill prova nya uppgifter.

Om man är praktikant eller anställd så ska man alltid höra av sig om man inte kan komma till arbetet, till exempel vid sjukdom eller vård av barn, säger han.

– Och det är lika viktigt att man hör av sig om man av någon anledning blir försenad.

Det är inte heller okej att komma försent vid flera tillfällen.

– Har man praktik i 3 veckor så anser jag att man ska klara av att vara i tid varje dag. Det är avgörande

om vi skall våga anställa en praktikant att vi vet att de kommer enligt överenskommelse.

En del praktikanter har inte fungerat så bra. Två unga killar från sfi fick inte jobb efter praktiken för att de var borta från praktiken flera gånger av orsaker som Christopher Holmqvist inte kan acceptera.

– I min värld är det helt ofattbart att man stannar hemma från jobbet för att mamma ska åka på semester om ett par dagar, som en av killarna gjorde, till exempel.

Christopher förstår att det är skillnad på olika kulturer.

– Men att göra så fungerar inte om du ska få och behålla ett jobb.

Text: Peter Bäckman, coach,
Jenny Hostetter, redaktör

Vad tycker du?

Har cheferna rätt eller fel?

Diskutera, skriv och skicka din text till jenny.hostetter@abf.se

NYA ORD

intervju = möte då du får många frågor, t ex om du söker jobb

anställd, personal = personer som har jobb på en arbetsplats

arbetsmarknaden = alla olika jobb i Sverige tillsammans

avdelningar = olika delar eller grupper på en arbetsplats

anställa, rekrytera = ge jobb, skaffa ny personal

kurs i yrkessvenska = kurser där du läser svenska och tränar till jobb på samma gång

Från sfi till jobb – tack vare praktiken!

Hamail Yassin var hemmafru i sitt hemland, utan utbildning och utan erfarenhet från ett yrke. Liliana Soliz har bara bott lite mer än ett år i Sverige. Nu jobbar de – och det var praktiken som öppnade vägen.

Hamail Yassin har gått från A-kursen på sfi till jobb, genom att praktisera. Hon arbetar idag i köket på två förskolor i Partille. Hon bakar bröd, tar emot färdig mat från kommunen, serverar och diskar.

Vägen till jobb kan vara lång i Sverige. Hamail var hemmafru i sitt hemland och har inte gått så mycket i skola.

Hon praktiserade först på kaféet på ABF Vux i Angered i ett år när hon läste sfi. Sedan praktiserade hon på en förskola i Göteborg i 3 månader. Praktiken tog slut när hennes handledare Linda Svensson flyttade till Partille, öster om Göteborg.

– Jag blev ledsen, säger Hamail. Jag tycker mycket om henne.

Efter sommaren ringde Linda till Hamail och frågade om hon kunde komma till Lindas nya jobb – i Partille. Hon behövde en vikarie i en vecka.

Efter en veckas jobb frågade Linda om Hamail ville praktisera igen.

– Jag frågade varför. Jag sa att du känner mig och vet att jag är bra på att jobba i köket. Jag vill inte jobba gratis.

Linda svarade: Ja, jag vet. Men jag vill att de andra i köket också får veta vad du kan.

Nu, efter 3 månaders praktik, jobbar Hamail som timanställd.

– Igår bakade jag bröd och alla sa att det smakar fantastiskt!

Hamail började läsa sfi på a-kursen och kom till c-kursen. Men sen tog det stopp. Hon tycker att hon klarar mer på praktiken än på skolan. En del uppgifter är svåra i skolan, men lätta på jobbet.

– På proven i skolan kunde jag inte läsa och förstå tidtabeller för bussar, till exempel. Men här går det bra! Jag kan läsa att bussen kommer kvart i 8 och att den går tillbaka kvart över 8. Jag pratar i telefon. Jag läser mitt schema på sms. Jag läser recept på kakor. Och jag är inte rädd för att prata.

Hamail bor i Angered och förut ville hon inte ha praktik utanför Angered. Hon var inte lat eller bekväm, men hon var rädd för att åka spårvagn och buss till nya platser.

– Men min coach Cecilia hjälpte mig. Hon åkte med mig på bussen första dagen. Hon sa till mig: om du tackar nej till den här praktikplatsen så hjälper jag dig inte igen.

Nu är hon mycket glad över att Cecilia var envis och bestämd.

– När du är hemma känner inte människor dig. De vet inte hur bra du är.

Hon rekommenderar fler att söka praktik. Det har

Hamail Yassin fick jobb efter praktiken.

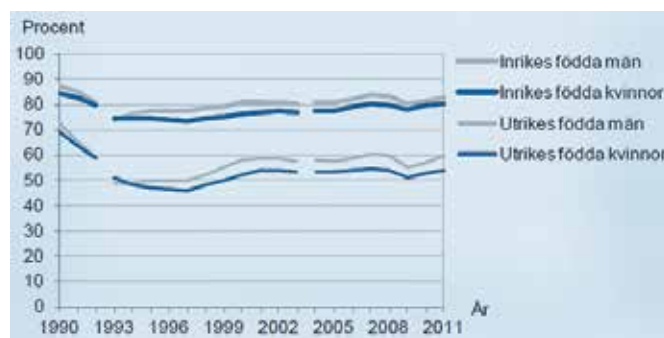
hjälpit henne mycket, säger hon.

– Många säger att praktik inte är bra. Att man jobbar 8 timmar gratis. Men det är inte gratis. Jag får meriter till mitt CV. Jag lär mig språket. Jag vågar tro på mig själv och får visa vad jag kan. Jag lär känna människor och får kontakter som kan hjälpa mig med jobb. Nu jobbar jag här och jag känner hela Partille!

Text och foto: Jenny Hostetter

Hur många arbetar?

Bilden visar hur många män och kvinnor i Sverige som har jobb, i procent. Den jämför kvinnor och män som är födda i Sverige med kvinnor och män som är födda i något annat land och har kommit till Sverige. Källa: SCB.

Det är en vanlig dag på förskolan Torpargatan 32 i Göteborg.

Dörren till skolan är speciell. Den är gjord så att barnen inte ska klämna sina fingrar.

Inne på förskolan går en man och bär på ett barn som gråter. Han kramar och tröstar barnet så fint.

Det finns plats att både leka, äta och sova på. Barnen ska känna sig som hemma.

Liliana Soliz jobbar som vikarie på förskolan. Hon kom från Spanien till Sverige för ett år och fyra månader sedan. Vägen till jobb gick genom praktiken.

– Jag studerade Sas G och fick praktik på dagis. Praktikcoachen hjälpte mig. Efter ett års praktik fick jag jobb genom vikariepoolen som barnskötare, säger Liliana.

Liliana tar hand om barn som är ett till två år gamla. Hon berättar sagor och leker med dem. Barnen som börjar tidigt äter frukost och går sedan ut och leker.

– En gång i veckan går vi till skogen. Där kan barnen

se ekorrar och ugglor och lära sig många nya ord. Det är roligt att vara med barnen och se när de växer och lär sig nya saker. Men när barnen inte lyssnar på mig är det jobbigt säger Liliana.

Skolan kan hjälpa elever att få praktik. Coacherna som hjälper till vet vad man kan jobba med och hur man skriver ett CV.

– Jag tror det är viktigt att kunna prata svenska. När jag började praktisera kunde jag bara lite säger hon.

Liliana Soliz jobbar på onsdagar klockan 8 till 16 och på fredagar klockan 6.30 till 13, men det varierar.

– Jag är nöjd med lönen, men skulle vilja jobba mer avslutar hon.

Text: Ramita Buarawong

Foto: Hawraa Salhab

Bra praktik – eller dåligt jobb?

Vad är praktik egentligen? Och vad är skillnaden på praktik och på att jobba utan lön?

Cecilia Dominguez är praktik- och jobbcoach på ABF Vux. Hon pratar med sfi-elever om deras mål och erfarenheter och hjälper dem att hitta bra praktikplatser.

Hon vet att många sfi-elever är rädda för att praktisera för att de tänker att de blir utnyttjade.

– Vi som är coacher på skolan hjälper dig. Om vi får veta att det är en dålig plats hjälper vi till så att praktiken blir bättre eller avbryter praktiken. Praktikanten ska få hjälp av handledaren och lära sig nya saker.

Det finns två stora anledningar att praktisera. En är att träna för ett jobb – och en är att träna svenska, så kallad språkpraktik. I båda fallen ska praktiken betyda att praktikanten lär sig och tränar. Det är inte samma sak som att jobba.

– Innan vi placerar en elev på praktik brukar vi alltid ta reda på att det är en bra plats så att eleven inte känner att de jobbar gratis.

Cecilia är glad när eleven som praktiserar berättar för henne vad som händer. Chefen eller handledaren har kanske inte förstått vilken hjälp praktikanten behöver. Ibland kan en dålig praktik bli bra efter ett samtal från coachen.

HUR ÄR DIN PRAKTIKPLATS?

BRA:

- Du lär dig jobbet och/eller tränar svenska ✓
- Du har ett bra avtal om praktik ✓
- Handledaren hjälper dig och diskuterar jobbet med dig ✓
- Du får prova olika uppgifter ✓
- Schemat följer avtalet ✓
- Arbetskamraterna visar och hjälper dig ✓
- Du blir trevligt behandlad ✓
- Du mår bra på arbetsplatsen ✓
- Du vågar prata svenska och göra nya saker ✓
- Du får ett intyg när praktiken är klar ✓

DÅLIG:

- ✗ Du lär dig ingenting nytt och tränar inte svenska
- ✗ Du har inget avtal eller du har ett dåligt avtal
- ✗ Handledaren ger dig uppgifter, men hjälper dig inte
- ✗ Du får inte chans att prata med handledaren om din praktik
- ✗ Du jobbar lika mycket och med samma saker som de anställda
- ✗ Arbetskamraterna pratar inte med dig eller är otrevliga
- ✗ Du blir dåligt behandlad
- ✗ Du mår dåligt av att gå till praktikplatsen

”Jag visste inte att jag hade rättigheter”

Han jobbade 7 dagar i veckan, 13 timmar om dagen – utan ledighet och nästan utan lön. En elev på ABF Vux berättar om sin tid som pizzabagare med arbetstillstånd i Sverige.

Jag kom hit till Sverige i augusti 2011. Jag kom med arbetstillstånd. Släktingar bad mig komma och jobba på deras pizzarestaurang. Jag ville ha ledigt första dagen för att se mig runt i Göteborg, men de sa nej, så jag började jobba samma dag som jag anlände hit.

Min chef sa att jag skulle jobba gratis för att lära mig jobbet. Jag lärde mig skära ost och skinka. Jag lärde mig namnen på pizzorna. Jag lärde mig allt på några veckor och sa: Nu kan du betala mig. Han sa ja, men han betalade inte.

Jag jobbade varje dag i veckan, 13 timmar om dagen. Jag blev trött och bad att få ledigt, men det fick jag inte. Arbetsgivaren betalade skatt till Skatteverket och betalade min hyra, men jag fick ingen lön. Och när jag bad om pengar till mat fick jag en sedel att stoppa i fickan, som ett barn.

Jag protesterade, men min chef hotade att inte betala mina skatter och skicka mig från Sverige, så jag kunde inte säga något. Om jag hade

åkt tillbaka, vad skulle jag göra då? Jag hade fått börja från början.

Jag stressade mycket och var nervös och fick ont i magen. Min chef skrek åt mig och var arg hela tiden. Han kontrollerade oss, genom telefon och genom en kamera. Han hade aldrig gjort så i vårt hemland!

Jag kunde inte svenska och kände ingen här. Jag visste inte att jag hade rättigheter. Det visste han. Det var därför han gjorde så. Han hade all kontakt med Migrationsverket och Skatteverket. Jag visste inte att det fanns.

Man kan inte byta jobb så lätt när man har arbetstillstånd, så jag jobbade på pizzerian i 21 månader. Jag fick till slut ett nytt jobb. Min nya chef är jättebra. Verkligen jättesnäll! Och han är nöjd med mig och litar på mig.

Men jag är så arg och ledsen över vad som hände mig på pizzerian. Jag har fortfarande problem med min hälsa. Och nästan alla jag känner som bor i Sverige med arbetstill-

Personen eller pizzerian på bilden har ingenting med artikeln att göra.

stånd har samma problem som jag hade. En del sover på pizzerian och får ingen lön alls. Arbetsgivaren använder dem som slavar.

Jag tycker att Skatteverket och Migrationsverket måste vakna. Om myndigheter och politiker öppnar dörren för arbetskraft måste de också se till att cheferna följer regler och lagar! De måste förklara regler på våra modersmål och kontrollera arbetsplatserna mer!

Text: Anonym sfi-elev, Odin och Jenny Hostetter
Foto: Murat Altunöz

Svårt liv på pizzeriorna

Många arbetstagare på pizzeriorna i Sverige finns i ett nytt system som liknar slaveri.

Jag har träffat många pizzabagare med arbetstillstånd i Göteborg. De känner inte staden, har inga kompisar och inget socialt liv. De jobbar upp till 14 timmar om dagen. Livet rinner undan mellan pizzerian och hemmet. Många jobbar utan säkerhet och bra villkor.

Många av dem jag har träffat fick inte pengar på ett eller två år, därför att arbetsgivaren sa att de måste lära sig yrket först. Det betyder att de börjar jobba gratis. Arbetsgivaren betalar arbetsgivaravgift och skatter så att arbetstillståndet gäller. Men de

ger ingen lön.

Många arbetsgivare hämtar sina släktingar till Sverige. Men när de kommer till Sverige får de inte gå i skolan för att lära sig svenska.

Sverige är ett demokratiskt land och det finns många rättigheter här, men den normen finns inte till för alla människor. Myndigheterna måste kontrollera hur man jobbar och hur man får lön på pizzeriorna.

Vi måste respektera människor och veta att alla människor har rättigheter. Det spelar ingen roll vilket land de kommer från.

Text: Murat Altunöz

NYA ORD

rättigheter = regler som hjälper

arbetstillstånd = du kan bo i Sverige för att du har ett jobb

arbetsgivaren = den som äger företaget eller driver arbetsplatsen, den som ger jobb

arbetstagare, anställd = den som jobbar på arbetsplatsen, den som tar/får jobb

fack/fackförbund = samarbete mellan många som har samma jobb, så att de får mer makt och kan diskutera villkor och rättigheter med arbetsgivaren

anställningsform = heltid, deltid, tillsvidare- eller timanställning, t ex.

6 frågor till: Leif Andersson

Leif jobbar med rättigheter i arbetslivet. Han arbetar på LO, Landsorganisationen. Där samarbetar 14 olika fackförbund, till exempel för bilmekaniker, undersköterskor och anställda i restaurang, butik, kök och hotell.

Hur mycket ska man jobba i veckan i Sverige?

– Svensk lag säger att heltid ska vara 40 timmar i veckan. Men det kan vara olika för olika jobb. Om du till exempel är undersköterska jobbar du ibland helger och kvällar. Då kan din vecka vara 37 timmar istället. De har skrivit ett avtal om det med arbetsgivaren.

Så det finns lagar för att chefen inte ska lura den som arbetar – och den som arbetar inte ska lura chefen?

– Ja. Det finns lagar och avtal som kan hjälpa dig så att du inte behöver bråka med chefen. Lagarna gäller alla arbetsplatser. Vi har en tjock bok med lagar för arbete i Sverige! Lagen om arbetsmiljö säger till exempel att du måste hinna gå på toaletten och att du inte får jobba flera dagar utan ledig tid. Arbetsgivaren måste göra sitt bästa för att du inte ska bli skadad eller sjuk på jobbet. En fabrik kan stängas om något i lokalen är farligt! Du ska inte heller bli illa behandlad av din chef, inte bli mobbad, inte stressa så du blir sjuk. Och du ska ha rätt kläder och skydd på många jobb.

– Din chef ska kunna lagarna! Är du sjuk har du rätt till sjuklön. Har du barn har du rätt till föräldraledighet. Och du har rätt till semester eller semesterersättning på 12% från första jobbade timmen. Det spelar ingen roll om du är asylsökande, om du är 13 år eller bara sommarjobbar.

– Jag vet att många gör fel, men en chef som bryter mot lagen kan dömas i domstol eller få betala böter till facket.

Vad är avtal?

– I Sverige har många arbetsplatser avtal som kallas kollektivavtal. Det är ett kontrakt som arbetsgivaren skriver med fackförbunden om extra regler och rättigheter. Många frågor om löner och tider är ju olika för olika jobb. Då måste vi bestämma reglerna tillsammans och de som arbetar behöver samarbeta. Om din arbetsplats har kollektivavtal så finns det bra försäkringar, en minimilön och OB-tillägg. Men alla arbetsplatser har inte kollektivavtal.

Vad ska jag tänka på när jag får ett jobb?

– Du måste ha anställningsbevis. Där kan du läsa om din lön och anställningsform. Om du köper ett hus vill du ha ett kontrakt. Det är samma sak här!

– Sen ska du kolla om det finns kollektivavtal. Om du inte vill fråga chefen kan du ringa till facket och fråga. Om du ska börja jobba för ett taxibolag så kan du ringa taxiförarnas fackförbund Transport och fråga om taxibolaget har kollektivavtal. Får du ja? Bra, då har du många rättigheter. Du kan få pengar om du blir skadad, hjälp om du förlorar jobbet och bättre pension när du blir gammal.

– Be också att få en lönespecifikation när du har börjat jobba. Där står hur många timmar du har arbetat, vilken lön du har och hur mycket som har dragits i skatt. Det är viktigt att spara den!

– Och glöm inte att be om ett arbetsintyg när du slutar ett jobb. Det gör dina chanser större när du söker jobb i framtiden.

Hur kan facket hjälpa dem som inte kan svenska eller svenska lagar? När jag var ny i Sverige visste jag ingenting om mina rättigheter på jobbet.

– Facket hjälper sina medlemmar. Alla som har personnummer kan gå med i facket. På stora arbetsplatser har facket ofta ett ombud som du kan prata med. På små restauranger till exempel finns det inte alltid. Det är ett problem. Men vi försöker gå ut till arbetsplatser när vi hinner.

– Har du inte personnummer kan vi inte hjälpa så mycket, men vi ger information om rättigheter. Vi har också en hjälptelefon som man kan ringa till om man kan svenska eller engelska. Och vi kommer gärna ut till sfi-klasser också!

Vad kostar det mig att bli medlem i ett fack? Och måste jag vara med i a-kassan också?

– Det kostar cirka 400 kronor i månaden om du bara är med i facket. Tillsammans med a-kassan blir det ungefär 700 kronor i månaden. Man måste inte vara med i a-kassan, men det är ett bra skydd och ett starkt samarbete mellan dem som arbetar i Sverige.

Text och foto: Turgay Süral
och Jenny Hostetter

Mitt arbete – förr och nu!

Vad arbetade du med förut? Har du jobb nu? Elever på sfi skriver om sina erfarenheter av arbete, i och utanför Sverige.

Jag arbetade i mitt hemland. Jag hade en liten affär i Somalia. Jag sålde grönsaker. Jag sålde potatis, morötter, tomater, paprikor, gurkor och vitlök.

Jag köpte grönsakerna i stora säckar. Jag hade ett bord. Jag lade upp de olika grönsakerna på bordet.

Det kom många kunder. Jag räknade pengarna på kvällen. Jag tog ledigt två dagar i veckan. Torsdagar och fredagar var lediga dagar.

Jag hoppas på att kunna jobba efter sfi.

**Text: Salado Nuur Diriye,
sfi Angered**

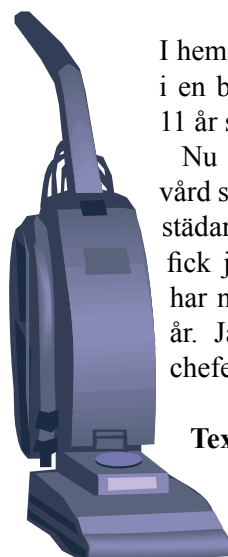

Jag heter Abdulkader och kommer från Somalia. Jag jobbade i en affär när jag var i Somalia. Det var inte bra att jobba i affären därför att vi hade inte så många kunder. Affären låg i en liten stad där det bodde fattiga människor.

Jag jobbade bara i ett år. Sedan var jag ledig i många år. I Somalia fanns inte jobb för att det var krig i många år.

Jag kom till Sverige för två år sedan och började läsa sfi och sökte jobb men tyvärr har jag inte fått något jobb. Om du söker jobb i Sverige behöver arbetsgivaren betyg och CV. Nu måste jag satsa.

**Text: Abdulkader Ali Gaal,
sfi Angered**

I hemlandet jobbade jag som säljare i en butik. Jag kom till Sverige för 11 år sedan.

Nu läser jag svenska och lokalvård samtidigt. Jag praktiserade som städare i två veckor. Efter praktiken fick jag jobb som timanställd. Jag har nu jobbat på samma jobb i två år. Jag trivs bra och chefen är snäll.

**Text: Salema Adem
Ahmed,
sfi Angered**

När jag bodde i Syrien arbetade jag som lärare. Det var inte lätt att få jobb i statliga institutioner. Därför arbetar de flesta i privata företag. Det finns många rika människor och många fattiga människor, men de flesta tillhör medelklassen. Månadsinkomsten var 500 dollar i månaden i genomsnitt.

Arbetet är mycket viktigt för en människa för att man ska kunna känna ett egenvärde och sedan få ett anständigt liv. Invandrare i Sverige lider av problem på jobbet på grund av språksvårigheter. Om du vill få ett bra jobb och en bra inkomst behöver du lång tid för att lära dig språket och dessutom studera på universitetet.

**Text: Shadia Aziz,
sfi Angered**

Jag kommer från Kina. Jag arbetade i 20 år i mitt hemland. Jag jobbade som konditor. Jag arbetade i en affär. Affären hette Walmart. Jag arbetade där som konditor. Min inriktning är tårtor och dekoration. Jag kan göra många olika sorters tårtor. Jag har gjort tusentals tårtor!

Jag arbetade varje dag. Jag tyckte om mitt arbete. Jag träffade många glada kunder på Walmart. Det är viktigt att kunna arbeta självständigt som konditor. Jag tänker mycket på mitt arbete i Kina. Jag vill gärna arbeta på konditori igen.

**Text: Jiumei Zhao,
sfi Angered**

Bild: © artminn - Fotolia.com

Jag heter Saman. Jag kommer från Kurdistan. Jag föddes i Bagdad 1981. Jag kom till Sverige den 4 april 2013. Jag bor i Hjällbo i Göteborg. Jag arbetade på en restaurang i Irak i 4 år. Nu läser jag sfi. Jag praktiserar på en restaurang. Jag lagar och säljer mat på restaurangen. Det är till exempel pizza, kebabsallad med dricka. Jag är glad på praktiken på restaurangen! Jag åker till restaurangen efter skolan. Jag tar bussen. Jag har varit där i 4 månader.

En dag ska jag köpa en restaurang i Sverige.

**Text: Saman Darwish,
sfi Angered**

Jag heter Hien. Jag kommer från Vietnam. Jag arbetade som frisör i mitt hemland. Det var för tio år sedan. Jag arbetade i staden Halong. Min syster och jag arbetade tillsammans. Vi hade en salong.

Jag klippte och färgade håret på kvinnor. Min syster gjorde fina naglar på kvinnor. Hon gjorde också kvinnor fina i ansiktet. Vi började arbeta kl 8 och slutade kl 19. Jag tyckte om mitt arbete.

**Text: Thi Thu Hien
Nguyen,
sfi Angered**

Bild: © sergio37_120 - Fotolia.com

Bild: © Valentina R. - Fotolia.com

Jag heter Tiebe Ghebreab och kommer från Eritrea.

Jag jobbade i Eritrea i fem år, på en stor restaurang som servitris. I mitt hemland är det lättare att få jobb än i Sverige.

Jag kom till Sverige för ett år och sex månader sedan och nu studerar jag sfi. Jag vill jobba, men i Sverige kan man inte hitta jobb. Jag har haft praktik och skrev ett CV och skickade det till restauranger och företag. De svarar inte. Jag väntar på dem.

**Text: Tiebe Ghebreab,
sfi Angered**

Bild: © MNStudio - Fotolia.com

Kvinnors arbete i Kosovo och i Sverige

Man brukar säga att kvinnor i Sverige arbetar dubbelt. De har nästan alltid ett yrke, men de arbetar också mer hemma än männen gör. Shqipe Sahini skriver om hur kvinnor jobbar i Kosovo jämfört med i Sverige.

Kvinnornas arbetsituation varierar beroende på vilket land man pratar om. Jag ska berätta hur det ser ut i mitt hemland Kosovo.

Jag vill också berätta om skillnaden mellan Kosovo och Sverige.

Först och främst: När det gäller arbetet hemma så gör kvinnan allt jobb i Kosovo. Mannen hjälper bara till om det behövs. Men ofta klarar kvinnorna av allt arbete själva.

I Sverige är det lite annorlunda när det gäller arbetet hemma. Kvinnan och mannen kommer överens mer om vem som ska göra vad. Man kan säga att de delar mer på arbetet hemma.

På jobbet behandlas männen och kvinnorna lika i Kosovo. Det är väldigt rättvist, tycker jag. Lönen är samma för kvinnor som för män. För länge sen jobbade kvinnorna bara hemma och männen gick ut för att jobba och få lön för att försörja familjen. Men idag är det accepterat att både kvinnor och män jobbar.

Det finns vissa branscher där kvinnor gör för mycket jobb för sin lön i Kosovo. En kvinna kan få många

Bild: <http://office.microsoft.com>

arbetsuppgifter på samma arbetsplats.

I ett bageri är det till exempel vanligt att en kvinna får sälja, städa och baka på samma gång. Så man kan säga att i den branschen får kvinnorna lite lön för mycket arbete jämfört med männen.

Jag tycker det är bra och rättvist om män och kvinnor jobbar lika hårt och får samma lön.

Det jag tycker är dåligt i Sverige är att i vissa branscher är det för

dålig lön. Till exempel är det orättvist att kvinnor som jobbar inom vården får lite lön för de tuffa arbetsuppgifterna de har. Man får bättre lön om man jobbar inom industri. Därför jobbar inte så många män inom vård och omsorg. Annars tycker jag att arbetsituationen är bra generellt.

Text: **Shqipe Sahini, sfi Odin**

Kvinnors och mäns löner i Sverige 2012

	Kvinnor	Män	Kvinnors lön i procent av mäns lön
Alla yrken	27 600	32 100	86,1 %
Privata yrken:	28 300	32 200	87,8 %
Arbetare	23 500	25 900	90,9 %
Tjänstemän	31 500	39 300	80,1 %
Offentliga yrken:	26 900	31 300	85,9 %
Kommuner	25 200	26 900	93,8 %
Landsting	29 900	39 800	75,0 %
Staten	31 000	34 000	91,1 %

Källa: Medlingsinstitutet

”Det var så mörkt på andra sidan”

Hans lillebror är ensam i ett främmande land. Hans storebror kom i fängelse i Aleppo. Föräldrarna är försvunna. ”Roz” skriver om en familj som gick sönder i krigets Syrien.

I september 2012 ringde min telefon med ett turkiskt nummer. Jag hörde min lillebrors röst:

”Roz, kom och hjälp mig! Jag är ensam. Jag vet inte om pappa och mamma lever eller inte. Jag vill inte vara ensam!”

Jag fick en enorm chock. Samtidigt försökte jag lugna honom. Men jag kunde inte göra det. Det var så mörkt på andra sidan.

16 timmar efter samtalet hittades min lillebror som är 15 år på en bänk hungrig, törstig och dåligt klädd. Mina vänner berättade hur han blev när han träffade dem; då började han krama alla som var runt omkring.

Jag var ute och spelade fotboll med några grannar när Al Assad bombade området som min familj bodde i, i Aleppo i Syrien. Min lillebror försökte ta reda på vad som hade hänt men han kunde inte nå mina föräldrar. Då åkte han efter en vecka till Turkiet med folk som tog sig dit, berättade han.

Alla mammor i Syrien har förlorat

ett av sina barn, till fängelse eller död. Men jag har tappat den vackraste familjen i världen. Min storebror hamnade i fängelse i Aleppo för två år och några månader sen. Någon kidnappade min mellanbror som är 22 år och jag vet ingenting om dem.

För ett år sen sökte jag uppehållstillstånd för min yngsta lillebror i Turkiet men jag fick avslag efter 7 månader av väntan, trots att jag bevisat att jag är vårdnadshavare till

honom. Beslutet har påverkat min hälsa och mitt liv.

Världen bryr sig inte om vad som händer i Syrien. Nästan fyra miljoner är hemlösa. Varje dag dör ungefär 100 personer. Världen bryr sig inte om de svältande barnen. Världen borde förstå att det som händer i Syrien är ett spel mellan USA och Ryssland. Det handlar om makt och pengar, inte om mänskliga rättigheter och frihet. Al Assad och oppositionen bär tillsammans ansvaret för den fruktansvärda situationen. De dödar båda det finaste livet i Syrien.

Varför skulle de fina människorna skadas? Varför bryr sig världen inte om blommorna? Varför? Varför?

Frågorna är många, men det finns inget svar.

Varje dag läser och hör vi om den fruktansvärda situationen i mitt hemland. Det måste bli ett slut på detta meningslösa våld mot oskyldiga människor!

Text: ”Roz”, f d sfi-elev Angered

I katastrofens Filippinerna

Stormen slog sönder deras hus och hem. Everladie Baguio åkte från Sverige till Filippinerna för att hjälpa sin familj.

Den 8 november 2013 slog tyfonen Yolanda till mot Filippinerna. Det var en av de starkaste stormar som uppmäts.

Staden Tacloban drabbades extra hårt och nästan alla hus blev förstörda. 9 miljoner människor drabbades och minst 6 200 dödades. Många kämpar fortfarande för att överleva utan mat, skydd eller rent vatten.

Filippinerna ligger i Sydostasien och består av 7 107 öar och har cirka 98 miljoner invånare. Det talas 170 olika språk. Filippinerna är utsatt för tyfoner eftersom det omges av varmt

hav. Ofta drabbas den östra sidan mot Stilla Havet.

Landet ligger också mellan två kontinentalplattor och det gör att många vulkaner och jordbävningar uppstår.

År 2011 när jag bodde på Filippinerna kom en jättekraftig jordbävning på 6.9 på Richterskalan. Jag och min familj fick panik när hus, broar och vägar förstördes. En kyrka rasade också in. Det kom också kraftiga tsunamivågor på en del håll.

Folket på Filippinerna är mycket tacksamma mot dem som hjälper

NYA ORD

ensam = själv, utan familj/vänner

främmande = nytt, okänt

är försvunna = är borta

sönder = i flera bitar, inte hel

avslag = nej, negativt besked

oppositionen = grupp som kämpar mot regimen i ett land

och ber för offren för tyfonen. Vi hoppas att alla drabbade kan gå vidare med sina liv.

Hjälporganisationer som finns i området är:

www.raddabarnen.se

www.redcross.se

Text: Everladie Baguio, sfi Odin, Översättning: Ramita Buarawong

Till mamma på min födelsedag

Mamma, tårar över din frånvaro
är alltid den första gäst jag får
på min födelsedag.

De ger mitt ansikte en varm kram
på samma sätt som dina händer
brukade göra,
medan röran av minnen
vaggar mitt huvud förgäves.

Mamma, vad ska jag berätta för dig
sedan jag fladdrade bort från mitt mysiga bo,
sedan jag berövat din gravsten mina tårar?

Mamma, jag måste tyvärr säga
att jag inte är den som du alltid velat bli stolt över.
Jag är bara en hemlös själ som flydde från döden
för att inse det på vägen och hamnade här.
Jag är bara en själ som ligger här,
fångad av minnen
som ett föräldralöst löv
som kämpar för att hålla sig så nära som möjligt till trädet.

Utdrag ur dikt av: Evelyn Khoshaba, sfi Jönköping

Illustration: www.lanrentuku.com

EN BRA BOK

Mannen på taket - en bok om hat mot poliser

Mannen på taket är skriven av Maj Sjöwall och Per Wahlöö. De är ett svenskt författarpär som träffades första gången på 1960-talet. Sedan levde de tillsammans och skrev romaner. Deras romaner handlar mycket om brott och många har filmatiserats.

Mannen på taket är en lättläst version av Den vedervärdige mannen från Säffle, återberättad av Johan Werkmäster. 1976 filmades boken.

En natt i april 1971 skedde ett mord på ett sjukhus i Stockholm. En pensionerad polis föll ner på golvet och dog. Två kriminalpoliser, Martin Beck och Gunvald Larsson,

undersökte och försökte gripa mördaren. Undersökningen gick djupt, de fick många tips från intervjuer. Men samtidigt fortsatte morderna på poliser. Varför hatade mördaren poliser så mycket? Och vem var han? Tiden gick fort. Kunde de snabbt ta fast den farliga mördaren?

Jag tycker att boken tar upp en stor samhällsfråga. Min tolkning är att mördaren hatade poliser för att han hade drabbats av en olycklig händelse. Då behöver man hjälp från samhället, annars finns en risk att man blir extremist och begår brott. Då kränker man även andra personer. Det krävs en kanal för att

hjälpa dem och man får inte strunta i dem, trots att det är svårt för alla. Men staten måste ta ansvaret och försöka lösa detta problem för att minska tragedierna.

Boken är skriven på lätt svenska, så den passar SFI- eller SASG-elever. Händelserna beskrivs tydligt och kronologiskt. Man kan lätt förstå vad som händer. Så jag tycker att det lönar sig att läsa.

Text: Liming Pan,
sfi Industri

Astrid Lindgren – älskad i hela världen

Astrid Anna Emilia Ericsson föddes den 14 november 1907 i Vimmerby i södra Sverige.

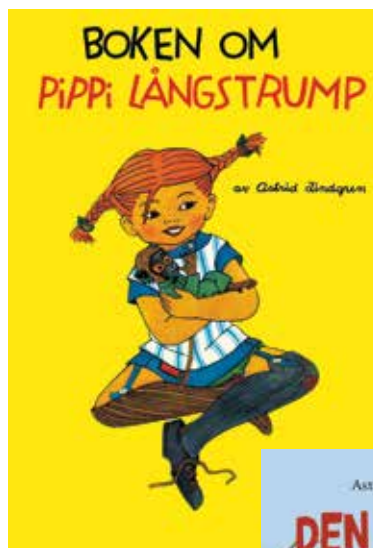
Hon är känd över hela världen för sina barnböcker om bland andra Pippi Långstrump, Emil och Karlsson på taket. Hon tilldelades ett stort antal nationella och internationella priser.

Astrid är älskad av många. Inte bara i Sverige, utan i många länder läser man hennes böcker.

Astrid var förtjust i berättelser och började läsa sagor i tidig ålder. Hennes böcker har översatts till många språk och blivit filmer som både unga och gamla tittar på. 74 filmer har det blivit. Första filmen heter Mästerdetektiven Blomkvist och kom 1947. Senaste filmen om Emil i Lönneberga kom 2013.

Astrid Lindgren dog 28 januari 2002 vid 94 års ålder.

Text: Marlene Ilia, sfi Jönköping

Bilder: <http://bilder.norsheds.se>

Zlatan Ibrahimović – Sveriges guldpojke

Zlatan Ibrahimović är född 3 oktober 1981 och växte upp i stadsdelen Rosengård i Malmö. Han är en svensk fotbollsspelare.

Hans pappa är bosnisk och modern är kroat. När hans föräldrar skilde sig var han en liten pojke, men han växte upp hos sin mamma. Efter några år flyttade han till sin far.

Han fick sina första fotbollsskor när han var fem år och började spela fotboll i en klubb som hette Malmö BI. Sedan började han spela i en annan klubb som heter Malmö FF. Han tränade också taekwondo och fick svart bälte. Han har läst på fotbollsgymnasiet på Borgarskolan, men hoppade av studierna för att bara spela fotboll.

Zlatan bytte klubb i juli 2001 och spelade i den holländska klubben Ajax från 2001 till 2004. Han blev en av världens mest kända fotbollsspelare. Han har fått pris som Sveriges bästa fotbollsspelare åtta gånger.

Hans fru heter Helena Seger och är 43 år gammal. De träffades första gången på en parkering. Zlatan hade dubbelparkerat sin Ferrari vid hennes Merca cab. Hon bad honom att flytta sin bil. Nu har de två barn tillsammans.

Nu spelar Zlatan fotboll i Paris Saint Germain.

Text: Ahmed Ali Hassan och Abdulhamid, sfi Jönköping

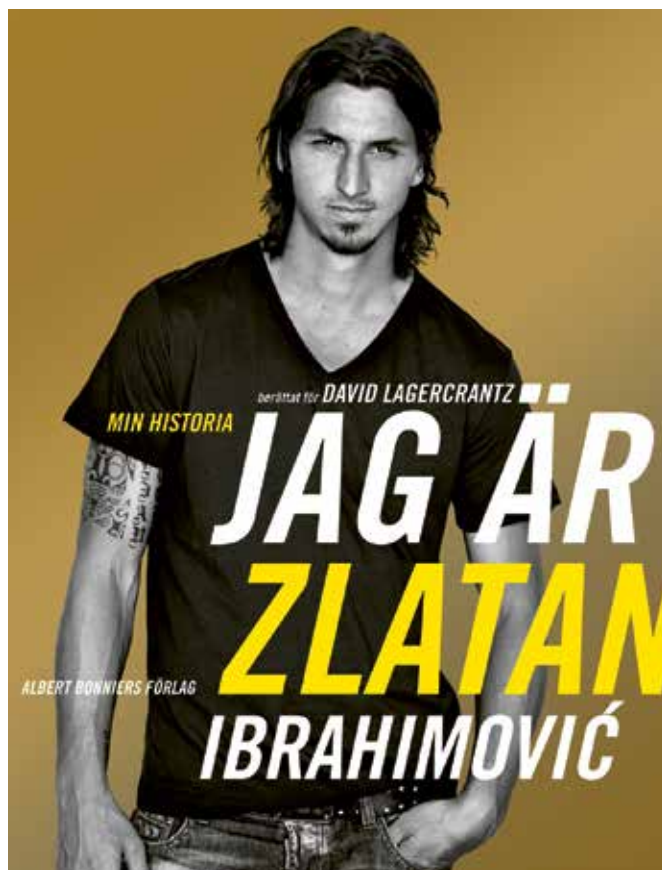

Bild: <http://www.albertbonniersforlag.se>

Ta hand om familjen Om att slå sina barn

Jag träffade en kompis i centrum förra året. Han var alkoholist och han var inte snäll. Hans fru gillar inte att bo med sin man.

Jag tycker att om du använder mycket alkohol och droger kan det bli dåligt för kroppen.

Om du dricker mycket kan du inte ta hand om din familj. Du kommer inte heller ha ett bra liv. Då tar socialen barnen från dig.

Det är viktigt att man inte dricker mycket alkohol och aldrig använder droger.

Pet Bobby

Lär barnen ditt modersmål!

Alla barn i Sverige kan lära sig sina modersmål, svenska barn, syriska barn, somaliska barn, även barnen från Makedonien.

Jag har två barn. Min dotter är nästan 7 år och går i förskoleklass. Alla barn i min dotters skola har modersmål en gång i veckan. Min dotters skola är ganska stor, men det finns bara fem barn från olika åldrar som lär sig makedoniska.

Jag har en invändning mot alla föräldrar som inte använder en timma eller lite mer för att lära sina barn sitt modersmål. Barnen är som en svamp, de kan ta emot mycket. All kunskap är ett plus för dem.

Jag vill hävda att det är ett steg upp för dem. Jag vill framhålla att om vi inte försöker lära våra barn att lära sig sitt modersmål blir de analfabeter i sitt land.

Jag tror att föräldrarna måste prata med sina barn så att de börjar att lära sig deras språk. Jag vill lägga till att det är gratis, kostar ingenting, och mycket ofta är det samma tid som andra lektioner.

Gör något bra för ditt barn!

Elena Trajkova

Svensk och rysk kultur liknar varandra på många sätt. Men från början av mitt liv i Sverige började jag märka vissa skillnader också. En av skillnaderna mellan svensk och rysk kultur är relationen mellan föräldrar och barn.

Jag märkte att barn som bor i svenska familjer känner sig mer fria och lyckliga. Det är förbjudet att slå barn i Sverige. Lagen om det kom 1979. Sverige var först i världen med lagen mot att slå barn.

Föräldrar i Sverige försöker att förklara för barn vad som är rätt och vad som är fel, vad som är bra för deras liv och säkerhet och varför. Om barn betar sig dåligt, kan föräldrar straffa dem på ett annat sätt. De kan förbjuda dem att titta på TV, spela på dator, vara med sina vänner eller något annat.

Barn som växer upp utan rädsla att föräldrarna kan slå dem har en mer lycklig barndom och blir snälla personer och bra föräldrar för sina barn. Dessutom tror jag att barn utvecklas snabbare och bättre om de inte känner ständig rädsla och stress eftersom deras föräldrar slår dem.

I mitt hemland är tyvärr situationen en helt annan. Bara två procent av människorna tycker att det är omöjligt att slå barn. Naturligtvis tar föräldrar hand om sina barn. Men

Bild: © Iosif Szasz-Fabian - Fotolia.com

om barn gör något fel eller har dåliga betyg i skolan slår föräldrar sina barn mycket ofta.

Jag diskuterade detta problem väldigt mycket med mina vänner och andra människor som jag känner, när jag bodde i Ryssland. Och jag var mycket ledsen eftersom andra människor inte höll med mig om att det är hemskt att slå dem som är svagare än du och är helt beroende av dig.

Jag vet inte hur man kan ändra människors sätt att tänka, hur det är möjligt att förklara för dem att grymhet endast föder grymhet. Tyvärr betar sig väldigt många föräldrar i mitt hemland mot sina barn som om barnen är deras egendom.

Jag ser inte att någonting är bättre i rysk kultur än i svensk kultur i relation mellan föräldrar och barn eftersom jag ser resultatet. Jag hoppas bara att situationen i mitt hemland kommer att förändras och att vänlighet ska vinna!

**Elena Larionova,
elev på D-kursen på Ranäng**

Ingen alkohol på spårvagnarna!

Shima Taimori har skrivit att Västtrafik skulle ta bort alla gamla spårvagnar och förbjuda alla att dricka sprit på spårvagnar.

Jag håller med henne om att Västtrafik skulle köpa nya spårvagnar så att alla kan gå på spårvagnar lättare men om Västtrafik skulle sälja biljetterna dyrare kan många inte köpa biljetter för att de kostar mycket.

Jag håller också med Shima om att Västtrafik ska förbjuda alla att

Ta bort alla gamla spårvagnar!

Jag tycker att Västtrafik måste ta bort gamla spårvagnar. Många gånger har jag sett gamla bussar och spårvagnar som inte kan gå på spårvagnarna så lätt. Jag har ett förslag att Västtrafik ska köpa nya spårvagnar. I så fall kan de spara mer pengar på nya spårvagnar. Jag tror också att det skulle vara bättre om man köpt alla de gamla spårvagnarna, för det kostar så lite. Jag tycker att det är bättre om alla människor kan gå till skolan och till jobbet. Shima Taimori

Från Världen&vi nr 4

dricka sprit på spårvagnar för att det luktar illa. Alla dricker inte sprit och det finns små barn som också reser på spårvagnen.

Lisa Tusiime

Vad är felet i Syrien?

Men för vad som händer i Syrien!

medmännisklighet? är tillräckligt? Och om lägenhet i den här vassa folk och sine

sktionen ville ha ch demokrati. Är i gå ut på gatan – en hade lidit av de yt, smock, förtvivlad hunger. De bar upp plakat. De sa: lej till korruption! rati och världslighet! olutionen började rättvisa diktatorer le ha en krig mot t fick skott på sina

vill dö besen gånger varje timme ifrån sina svär Hur många människor har förlorat sina barn? H

Från Världen&vi nr 4

Jag läste i 'Världen&vi' om att vi måste öppna ögonen för vad som händer i Syrien.

Vi kan öppna ögonen, vi kan kolla, vi kan lyssna, vi kan säga stackars dem men det hjälper inte. De problemen som finns i Syrien måste Syrien lösa själv.

Jag håller inte riktigt med Basim Aziz som vill att hela världen ska se vad som händer där.

För det första måste folket i Syrien se, de som lever där måste öppna sina ögon först.

2011 började folket gå ut på gatorna för att demonstrera och protestera. Det blev bråk och kriget flammade upp.

Jag undrar om det bara är Assads fel eller? Folket går ut på gatan och vill ha demokrati, men på vilket sätt vill de ha demokrati?

Folket och Assad måste tänka, vad är felet? Hur löser vi problemen?

Krig hjälper inte. Bomber och vapen kostar bara, både liv och pengar. Och det hjälper inte Syriens ekonomi alls. Den skulle bli sämre och då fortsätter folk gå ut på gatan och protestera och det blir bara mer problem.

Folk demonstrerar även i andra länder, men inte så att det blir krig. Vad är felet? Vad saknas?

S.Yakut

Var kan jag bo?

Jag har ett problem. Jag har ingen lägenhet.

Jag har sökt lägenheter på Boplats Göteborg i över ett år. Jag har skickat många mail och ringt till alla bostadsbolag i Göteborg. Alla svarar att jag måste vänta.

Jag jobbar och jag är orolig för att jag inte kommer att orka jobba om jag inte får någonstans att bo.

Jag har en inkomst och jag studerar sfi. Jag har varit 5 år i Göteborg. Jag kan inte flytta till någon annan stad. Min arbetsplats ligger i Göteborg. Här finns inga lediga lägenheter!

Det kommer fler människor till Sverige nu. De får lägenheter, varför? Det finns många som behöver

lägenheter. Får nykomna flyktingar gå före i kön?

Om ett gift par skiljer sig får de hjälp med bostad för att flytta isär.

Jag går till Arbetsförmedlingen och frågar. De säger att de inte kan hjälpa mig med bostad. Jag frågar: Vem kan hjälpa mig?

Det här känns inte rättvist!

Jag kan inte betala svarta pengar för ett kontrakt. Jag vill inte muta någon.

Det sista jag vill är att tvingas bort från mitt jobb för att jag inte har någonstans att bo.

Tack så mycket för att du läste.

M.M.

Kontrollera jobben – eller sluta ta emot utbildad arbetskraft!

Världen håller på att bli mer öppen. Man flyttar mer än tidigare. Många flyttar från fattiga till rika länder. Det finns begåvade människor som t ex forskare som flyttar. 2008 förändrade partierna lagen om arbetskraftsinvandring. Det löste problemet att Sverige saknade arbetskraft.

Numera är många arbetslösa i Sverige. De brukar inte ha bra utbildning och kan jobba på olika enkla jobb. Men det är dags för staten att ställa om sina system för arbetspolitik eller höja gränsen för att ta emot utbildad arbetskraft från annat land.

Trots att världen är öppen är det viktiga att ta emot begåvade människor, inte utbildad arbetskraft.

Många som kommer hit har inte bra utbildning. De brukar jobba som slavar, man trampar på deras värdighet. Det stämmer inte med Sveriges lag. De jobbar 72 timmar i veckan och får 10 000 kronor i månaden. De får inte hjälp eftersom de inte kan prata svenska och engelska. Sådana händelser i Sverige har avslöjats många gånger i restaurang- och byggnadsbranschen. Men det har inte ändrats än.

Jag tycker att staten måste öka kontrollen eller höja straff till mottagare när sådant händer. Annars: sluta ta emot utbildad arbetskraft!

Liming Pan

FRÅN REDAKTIONEN

Vad tycker du?

Vad tänker du? Håller du med eller inte? Skriv till Debatt!

Alla åsikter är välkomna. Skicka din text till jenny.hostetter@abf.se

”Jag ska aldrig glömma min farfar!”

Jag ska berätta lite om min farfar. När jag var barn bodde vi tillsammans i ett hus i Belgien. Jag kände min farfar i 27 år.

Den 16 augusti 2010 bjöd min pappa oss alla till sin trädgård för att ha en stor fest. Min farfar hade mått dåligt under sommarn, men nu såg han jättefrisk ut. Vi kunde ingenting se i hans ansikte.

På kvällen duschade han och han sa till mig att han behövde raka sig. Jag sa till honom att du kan göra det imorgon. Men han svarade nej. Han ville göra det direkt. Efter en stund tittade jag till honom och frågade: Vad gör du? Han svarade att han ville ha snygga kläder till imorgon. Han visste precis vad som skulle hända.

Klockan 8 på morgonen den 17 augusti åkte han till stan med spårvagnen. Jag förstod inte varför. När han

kom ut från spårvagnen föll han till marken. Det var hans hjärta. Läkaren sa att han kollade till höger och till vänster, sen stängde han sina ögon och han öppnade dem inte igen.

När min pappa berättade om min farfar, att han var död, så trodde jag det inte. Han var 78 år. Han var en jättesterk man och en mycket trogen person. Han bad alltid sin bön. När han vaknade upp och när han hade ätit och när han skulle gå i säng. Han tackade Gud för att han var vid liv.

När vi åkte till min farfars dödsplats i stan såg vi att det var en kyrka nära platsen där farfar låg på marken. När vi tittade upp i himlen från den platsen såg vi bara det stora korset från kyrkan. Det korset var med min farfar. Han sa på slutet till Gud att jag tackar dig för att du har tagit mig.

Jag ska aldrig glömma min farfar.

Han ska stanna för alltid och i evighet i mitt hjärta.

**Text: Christiné Batsago,
sfi Odin
Bild: Privat**

Mina barn – Aref, Erfan och Roya

Jag har tre barn. Mitt äldsta barn heter Aref. Han är snart 14 år och liknar pappa. Aref är lång och har svart hår. Han går i Bergsjöskolan i klass 8 C. Han är smart och har bra betyg, men han spelar för mycket TV-spel. Han tycker också om att spela fotboll.

Mellanbarnet heter Erfan. Han är snart 12 år. Erfan är kortväxt och spelar i ett fotbollslag. Han har brunt hår och bruna ögon. Han är mycket söt och snäll. Erfan går i Bergsjöskolan i klass 5 A. Han pratar mycket och stör allihopa i klassen.

Mitt yngsta barn heter Roya. Hon är tio år och född i Sverige. Hon har ljusbrunt hår och ljusbruna ögon. Roya är mycket snäll och söt. Hon går i samma skola som sina bröder, i klass 4 A. Hon tycker mycket om att spela basket.

Mina barn är olika, men jag älskar dem alla lika mycket.

**Text: Nassrin Mirzaei,
sfi Angered**

